

Oponentský posudek na práci G. Slaninové **ZÁŽITKOVÁ PEDAGOGIKA A JEJÍ MÍSTO VE ŠKOLE (pedagogika, FF UK, 2008)**

Diplomantka zvolila aktuální téma - zážitkovou pedagogiku, v níž vidí značný přínos pro osobní rozvoj žáka.

V práci se objevuje hned zpočátku podivná kapitola, která má údajně objasnit filosofická a historická východiska zážitkové pedagogiky. Vedle ne příliš šťastných parafrází ze Störiga, není jasné jaká je vazba mezi antikou a současnou zážitkovou pedagogikou. Výklad této vazby v textu chybí. Naprosto neuvěřitelné nesmysly jsou uvedeny v kapitole o německé klasice: „Zprvu byl zastáncem dogmatismu, potom, povzbuzen Lockem a Humem, se přikláněl k empirismu.“ (ponechávám text včetně špatných mezer mezi čárkou a slovy ve větě = nedbalá úprava textu, která je patrná v celé práci). Podobně absurdní jsou některé další výroky, dovolím si citovat:

- „Je to zřejmé z jeho přesvědčení, že zdroj a také hranice našeho poznání je zkušenost.“ s. 9.
- Naprosto jednoznačně zdůrazňuje nutnost sebepoznání, což vystihuje heslem „Poznej sám sebe“ (autorka myslí Kanta, ale odkud asi je toto heslo?) viz s. 9.

Podobné absurdity se lze dočíst v pasáži o Rousseauovi:

- „Rousseau vnímá úlohu výchovy jako negativní, nejlépe je podle něj odevzdat mladého člověka do rukou přírody, která je nezkažená, pozorovat jak sbírá cenné životní zkušenosti, dávat mu prostor a hlavně ho ochránit před nevhodnými vlivy společnosti. Rousseau uznává rozum a přírodu.“ s. 10

Následující subkapitola je pojmenována: **1.1.4 Existencialismus, otázky po smyslu lidského bytí** a po K. Jaspersovi, následují Nietzsche a Bergson (viz. s. 10), kteří mezi existencialisty nepatří. Ani Heidegger, který je parafrázován dále, nesnášel, když se jej někdo mezi existencialisty pokusil zařadit. Výroky o Heideggerově filosofii jsou opět naprosto inkohorentní: „M. Heidegger zdůrazňoval autentickou a nekonzumní osobnost, která je celistvá a je plně zodpovědná za sebe sama a svobodná. Hovoří ve svém díle také o přírodě, vyslovuje o ni obavu ve vztahu k zásahům vědy a člověka do přírodního prostředí, které je lidmi jako konzumní společností veskrze využíváno v jejich prospěch.“ (s. 11).

Pozoruhodné je i to, že absolventka filosofické fakulty cituje veškeré filosofy v úvodu z druhé ruky. Podobně parafrázuje gestaltisty (podle citací z Vážanského!) Pak parafrázuje tři pragmatiky, ale čtenář se stále ani v jediném náznaku nedozví jaký vztah mají uvádění myslitelé k zážitkové pedagogice.

Zdá se, že kap. **1.3 Pedagogická východiska zážitkové pedagogiky** vnese konečně jasno, leč uváděn je Komenský, Pestalozzi, Travelans, W. James, C.R.Richards a M.E. P. Seligman - ale zase nic. Teprve pak konečně přijde subkapitola **1.3.1 Kurt Hahn**, v níž je řečeno je považován za zakladatele zážitkové pedagogiky. Autorka vše o Hahnovi opět parafrázuje z Vážanského!

Takže: krátce a dobře. Autorka by učinila dobře, kdyby se napříště uvarovala negramotných výletů do filosofie, zvláště když jsou naprosto nefunkční, jsou zbytečné vzhledem k dalšímu textu a kromě chyb nic nepřinášejí.

Zajímavé je, že od následující kapitoly, v níž začíná výklad o zážitkové pedagogice, čtenář má před sebou poměrně čitelný a vcelku dobře koncipovaný text.

Další výhrady jsou proto drobnějšího rázu. Trochu zbytečné je vymezovat slovníkovými hesly pedagogiku jako takovou (s. 13 - 14). Autorka dále poměrně skoupým způsobem uvozuje kap. o souvislostech alternativních proudů a zážitkové pedagogiky, poté přejde k souvislostem s volným časem: „Hned na začátku považuji za užitečné vymezit „volný čas“ . Všeobecně

bývá vnímám jako čas, který nám zbývá .“ (ponechávám opět grafiku interpunkcí v originále!) viz. s. 16. Co je to propojení s husserlovským zážitkovým proudem bych chtěl vyjasnit při obhajobě! (s. 16) Fascinující jsou i kapitoly 2.3.2 a 2.3.3, které mají text o dvou a jedné větě! Kap. 5 ROLE UČITELE A ŽÁKA V ZÁŽITKOVÉM UČENÍ začíná popisem vztahu učitele a žáka, ale o zážitkovém učení v první subkapitole opět není ani slovo! (s. 27 -28.) O zážitkové pedagogice se čtenář něco dočte až v 6. kapitole a dále...

Od s. 47 je uváděn výzkum, který začíná stanovením hypotéz. Dovolím si je ocitovat a požádat o výklad, jaký je rozdíl mezi první a druhou hypotézou?! Jde o následující:

„H1 Učitelé nepracují s prožitkem, to znamená, že jimi používané aktivity ve škole nemají rysy zážitkové pedagogiky.

H2 Učitelé nepracují s prožitkem, to znamená, že jimi používané aktivity v přírodě nemají rysy zážitkové pedagogiky. „ (s. 48)

Dále bych rád věděl, co znamená formulace, že učitelé nepracují s prožitkem (dále: má autorka na mysli prožitek učitele nebo prožitek žáka?). V dotazníkovém šetření jsou dosti překvapivé formulace otázky 5, 9, 10, 12, 15 a 17 které uvnitř otázky obsahují odkazy na předcházející otázky (Dotazník je uveden v práci dvakrát - v empirické části a uceleně v příloze na s. 127an.)

Konstatuje-li autorka v závěrech práce, že „V kapitole Filozofická, historická a pedagogická východiska zážitkové pedagogiky se věnuji nejprve nejstarším obdobím, počínaje antikou až po novodobou filozofii, s ohledem na nacházení prvků zážitkové pedagogiky v těchto obdobích.“, pak ji ujišťuji, že uvedený „ohled“ zcela schází. Totéž platí o dalších subkapitolách.

Práci by měla být sevřenější, ukázněnější a kultivovanější formulačně. Zvláště pobuřující je velice častá nedbalá grafická úprava textu (zbytečné mezery tam, kde být nemají apod.). Autorka dospěla k tomu, co chtěla zjistit, totiž zda se ve školách učí zážitková pedagogika, ale mnohé záležitosti mohla objasnit přesněji. Je-li nadpisem naznačeno, že bude zkoumána vazba zážitkové pedagogiky k tomu či onomu, měla by být následně probrána. Na straně druhé autorka podává řadu vysoce popisných návodů různých her a zážitkových aktivit.

Práce nakonec splňuje základní předpoklady kladené na diplomové práce a lze ji doporučit k obhajobě.

doc. PhDR. Jaroslav Koř'a

